

Till våra jämnåriga

Vi som har undertecknat detta brev är i åldrarna 65–85 år. Vi har gemensamt med er ett liv som varit aktivt under 1900-talet, då vi alla med vårt arbete bidragit till att bygga upp det välfärdssamhälle som Sverige är. I välfärden ingår att varje svensk har rätt till en anständig ålderspension, när han/hon avslutar den yrkesverksamma perioden av sitt liv. Detta beslöts efter en folkomröstning 1957 om sk ATP-pension. Ungdomen ställde då upp solidariskt för de äldres ekonomiska trygghet.

Nu år 1980 den 23 mars kommer nästa folkomröstning. Denna gång gäller det kärnkraft eller icke kärnkraft. Angår den folkomröstningen oss? Jo, vi menar att den gör detta. Det påstås nämligen av dem som vill förlänga beroendet av kärnkraften med ytterligare utbyggnad av kärnkraftverk, att omvårdnaden om barn och gamla kan komma i farozonen om "tillväxten" i produktionen avtar vid en avveckling av kärnkraften. Vi som skriver detta protesterar mot påståendet och det motiveras utförligare i bilagan som åtföljer detta brev.

Vi vill bara här erinra om att pensionsförfärderna tas ur den totala lönesumman för svensk arbetskraft och att sysselsättningen inom näringslivet inte bevaras och inte blir större av mer och billigare elektricitet, om kärnkraften skulle garantera detta, vilket för övrigt är tvivelaktigt. En statlig utredning om följderna av att ta bort kärnkraften visar tvärtom att antalet arbetstillfällen i landet

blir flera, om man avvecklar kärnkraften. Med överflöd på elektricitet blir maskiner och robotar lönsammare än arbetskraft av kött och blod.

Anhängare av mera kärnkraft (linjerna 1 och 2) betonar också riskerna av att gamla och handikappade får frysa i sina hem och kan förlora bekvämligheter som de nu har. Vi protesterar också mot sådana hot. Nejlinje 3 bygger på förutsättningen att vi ökar produktionen av el med 10% under 80-talet men samtidigt med en vettig hushållning nedbringar slöseriet där sådant förekommer. Vi äldre bidrar sällan till slöseri. Vi lärde oss spara under vårt tidigare liv. Vi kan hjälpa till nu också med vårt föredöme.

Till sist och viktigast: Nu är det tid för oss att visa solidaritet med våra efterkommande liksom de unga visade oss sin solidaritet 1957. Vi anser att det inte är rätt att utsätta dem för de unika risker som kärnkraftssamhället ställer dem inför: att behöva ta hand om ca 8000 ton radioaktivt avfall vilket blir följden om kärnkraften enligt linjerna 1 och 2 byggs ut med 150% och att leva med risken för en stor reaktorolycka, som ökar om kärnkraftsprogrammet utsträcks till 25 år eller mera.

Vi har med dessa rader försökt förklara för er, våra jämnåriga, varför både förnuft och känsla bestämmer oss för ett nej till kärnkraften. Vi kommer att rösta för linje 3 i folkomröstningen. Vi hoppas att också ni deltar i det stora avgörandet den 23 mars.

Ulla Lindström
ULLA LINDSTRÖM

Gustav Jonsson
GUSTAV JONSSON

Ingrid Segerstedt Wiberg
INGRID SEGERSTEDT-WIBERG

Ingmar Ström
INGMAR STRÖM

Einar Rimmerfors
EINAR RIMMERFORS

Signe Höjer
SIGNE HÖJER

Artturi Similä
ARTTURI SIMILÄ

Astrid Lindgren
ASTRID LINDGREN

TILL VÅRA JÄMNAÅRIGA.

Framsidans brev är undertecknat av åtta män och kvinnor i åldrarna 65–85 år. De har gemensamt med er ett liv som varit aktivt under 1900-talet och därmed bidragit till att bygga upp det välfärdssamhälle som Sverige är.

Även om många av er tycker, att en del har gått snett, är Sverige ett gott land i en värld, fylld av sociala orättvisor. Det följande handlar om framtiden som vi vill bevara åt våra efterkommande.

Minns ni 1957?

Det var året för den senaste folkomröstningen. Den gällde huruvida de människor, som arbetat hela sitt vuxna liv skulle få en lagfäst rätt till ålderspension, när krafterna tröt och det var rimligt att en sliten kropp får vila.

På den tiden var det inte brukligt i det privata näringslivet att kroppsarbeten och "manschett"-yrken på lägre nivåer avslutades med en pension som det gick att leva på. Under mottot "Gärna medalj men först en rejäl pension" vanns emellertid folkomröstningen av de politiska krafter, som ville att de unga generationerna skulle solidariskt ansvara för de äldres trygghet på gamla dar.

I den upprivande debatten dessförinnan spådde anhängare till sk frivillig pension att de unga skulle vägra ta på sig en sådan börda. En hotbild som dessbättre kommit på skam.

Oberoende av partitillhörighet står riksdagen numera enhälligt bakom ATP-pensionerna och deras värdebeständighet och därmed de äldres ekonomiska trygghet.

Och nu 1980

kommer nästa folkomröstning. Denna gång gäller det kärnkraft eller icke kärnkraft. Är då detta något som angår oss äldre? Visst gör det så. Samma näringslivsorganisationer som 1957 motsatte sig ATP har varit först på plan – sen tidigt i höstas – för att försäkra allmänheten att kärnkraften är nödvändig för att upprätthålla välfärden, omvårdnaden om barn och gamla och för att garantera pensionerna som kan komma i farozonen om "tillväxten" i produktionen avtar.

Det är icke trovärdiga påståenden. Pensionerna bygger på arbetskraften, och avsättningarna till pensionsfonderna tas ur den totala lönesumman för svensk arbetskraft.

Men så här resonerar i korthet anhängarna av *ja till kärnkraft* (=linjerna 1 och 2): Om vi inte får ha kärnkraft, om det då blir knapphet på elektricitet, om elpriserna därvid höjs, kan vi producera mindre till konkurrenskraftiga priser och sälja mindre på export och därmed betala en mindre andel av välfärdssamhällets kostnader (bl a AP-avgifter).

Mot detta invänder de som säger *nej till kärnkraft* (= linje 3): All erfarenhet visar att ju mer och billigare elektricitet desto mer lönsamt blir det att driva produktionen på de stora arbetsplatserna i industrin med stark mekanisering som minskar arbetskraften av kött och blod. För robotar betalas inga sociala avgifter. Alltfler människor blir utslagna. Den fackliga styrkan och sammanhållningen riskerar också att urgröpas när kampen om de kvarvarande jobben omfattar nya ungdomskullar i konkurrens med för tidigt "friställda" äldre. Och de gamla som definitivt är ute ur produktionen ångslas för de unga som inte får fotfäste där.

Sysselsättningen blir alltså inte större med mer och billigare elektricitet. En statlig utredning, den s k Konsekvensutredningen, visar tvärtom att en avveckling av kärnkraften ger fler jobb i landet. Det sker om man tar fram inhemska bränslen ur skogen och bygger anläggningar för dem, värmeisolerar bostäder, vidgar kollektivtrafiken bl a. Ja-linjernas glättade bild av en god kärnkraft som garanterar ett fortsatt välfärdssverige med omhuldade pensionärer har ingenting att göra med verkligheten.

Frysa och ha det obekvämt?

I förbifarten sprids mycket målmedvetet påståenden om hur äldre och handikappade personer kommer att frysa i sina hem, där bekvämligheter som drar elektricitet försvinner om kärnkraften avvecklas. Varje sansad och sakkunnig person i vilket läge han eller hon än befinner sig tar avstånd från en sådan skrämselfpropaganda.

Vi har under de närmaste åren ett överskott på elektricitet här i landet, som medger export och även slöseri, om vi skulle vilja fortsätta med något så oansvarigt. För senare hälften av 80-talet finns ett par olika avvecklingsplaner för kärnkraften, varav nej-linjens är den mest detaljerade: en energibudget med anvisningar på varifrån varenda behövlig terrawattimme (TWh = miljarder kWh) kan hämtas. Planen innehåller en ökning av elförbrukningen fram till 1990 med 10% och då inryms i detta en tillväxt i näringslivet med 3% per år och en minskning av oljeberoendet med 25% – det sistnämnda främst med kol. (Märk väl samma kolprogram som ja-sidan redovisat.)

Förutsättningen är dock en vettig hushållning. Det är inte pensionärerna som idag slösar med ljusreklam, offentliga lokaler och institutioner i bländande neonljus, elektriska julgranar i veckovis och höga innetemperaturer i många flerfamiljshus, där värmeelementen inte går att moderera. Vi äldre har lärt oss att spara under vårt tidigare liv. Vi kan hjälpa till nu också med vårt föredöme.

Att påverka framtiden.

Det viktigaste är dock säkerheten för dem som kommer efter oss. De medelålders och unga band sig 1957 för en solidaritet med oss äldre, för en ordnad försörjning på ålderdomen. Nu är det tid för oss att visa en motsvarande solidaritet med de unga och deras barn – de små eller blivande.

Vi menar att de har rätt till en framtid utan de förfärande risker som kärnkraftsamhället ställer dem inför. De tvingas ta hand om inte bara 500 ton radioaktivt avfall, som avveckling av nuvarande sex kärnkraftverk i drift lämnar efter sig (det är ofrånkomligt tyvärr), utan av 8000 ton, om kärnkraften byggs ut med 150% d v s tolv reaktorer tas i bruk under sin livstid (= ca 25 år) såsom ja-linjerna i 1 och 2 föreslår. Sverige blir då ett strålfarligt land att leva i, även om det inte händer en svår reaktorolycka såsom möjligheten beräknas vara under ett 25-årsprogram som den nyss beskrivna.

Fastän vi innerligt hoppas att varken de mindre, likväl skadliga utsläppen eller den Stora olyckan skall inträffa i vårt land, anser vi det inte försvarligt att hålla den möjligheten öppen med ett ja till kärnkraft.

Vi vet också att den civila kärnkraften är en tvilling till kärnvapen: plutonium som alstras vid förbränningen i våra kärnkraftverk är eftertraktad råvara för kärnvapen och atombomber. Vill vi äldre medverka till denna koppling? Somliga svarar: Vi lever inte när/om en sådan bomb faller i närheten av Sverige.

– Det påminner om hur den engelske filosofen och Nobelpristagaren Bertrand Russell föreställde sig hur det skulle kännas att dö en vanlig död om man fick beskedet att allt levande ikring skulle utplånas av en atombomb hundra år senare. Vetskapen att varje spår av det liv man levat då försvinner och att röster av barn som leker och fåglar som sjunger skulle tystna för alltid skulle beröva ens eget liv all mening.

Förnuft och känsla i förening leder alltså fram till standpunkten: ett *nej till kärnkraften*.

*Stöd detta NEJ genom
er röst till linje 3 i folkomröstningen
den 23 mars.*

